

Književna poročila.

Browe Peter S. I.: Zur Geschichte der Entmannung. Eine religions- und rechtsgeschichtliche Studie. Breslau, 1936. Verlag Müller & Seiffert. Str. 125.

Bodi dovoljeno, da citiram iz poročila v „Monatsschrift für Kriminalogie und Strafrechtsreform“, l. 1937., str. 482., sodnega medicinalnega svetovalca dr. med. Rodewalda (Leipzig) zadnji odstavek: „Die Strafkammer hat die Entmannung des A. angeordnet. Das Reichsgericht hat die eingelegte Revision verworfen. Die Entmannung ist durchgeführt worden.“ Šlo je tu za zločinca A, ki je prestajal 10 letno vozo (Zuchthaus) zbog spolnih nasilstev, pa se v kaznilnici ni poboljšal. Da se bo zaključek zločinskega življenja tega skopljenega moža tako izvršil, on sam, ki je živel in grešil pred l. 1935., gotovo ni pričakoval, saj tedaj preventivno sredstvo kastracije še ni bilo uzakonjeno. Pa tudi pravnikom, ki so študirali pred desetletji in so se učili, da je n. pr. Srbija l. 1875. odpravila kaznovanje s šibanjem, ali da je Avstrija že l. 1867. zabranila poostretev kazni na prostosti s šibanjem, oboje z ozirom na človečanstvo, se bo menda čudno zdelo, kako da pride v današnji dobi do sankcije — skopljenja, o kateri razpravljajo sodišča in stančnim potom. Saj je skopljenje poseg v človeško telo, ki ni prav nič drugega, nego srednjeveško osakačenje (mutilatio). Seveda moramo upoštevati, da so se pač nekdanjsne prilike zelo spremenile in da si vsaka država napravi zakone, kakor jih sama potrebuje. Toda človeštvo kot tako mora poznati načela, ki naj veljajo za ves svet vsaj, kolikor je kulturen. To vprašanje, ali naj se kastracija smatra za sredstvo, ki se sme pod določenimi pogoji uporabljati, spada par excellence med načela kulturnega sveta; prav taka načela pa so v najožji zvezi z verstvom. Za to se ni čuditi, da je napisal jezuit Peter Browe gori navedeno monografijo. Sam poudarja, da se je katoliška cerkev od starega veka dalje mnogokrat bavila z vprašanjem dopustnosti kastracije, sam označuje za svrhu svojih raziskavanj to, da naj se sestavijo zanesljivi viri, ki omogočujejo sliko, kakšno stališče je katoliška cerkev prej zavzemala napram problemu kastracije. Izključil je pa Browe izrečno razpravljanje o vasektomiji iz evgeničnih razlogov. Naša sodba je, da je Browe svojo nalogo izvršno rešil. Brez dvoma je znosil imponujočo obilico snovi in jo obdelal silno plastično. Njegov znanstven aparat ne obstoji samo v navajanju avtorjev in spisov, on podaja tudi obširne citate, ki dovoljujejo kontrolo o pravilnosti trditvev. Samo čudno se nam zdi, da je upošteval tako rekoč vesoljni svet, od Jugoslovanov pa se je samo na enem mestu in to prav kratko dotaknil Bolgarov. Obdelal je snov po vidikih, da se izvrši kastracija iz asketsko-religijskih vzrokov, zaradi pridobitve haremskih evnuhov, v medicinske svrhe, iz osvete ali za kazen, slednjič iz umestnostnih razlogov. Vsako poglavje za-se zaključuje avtor z navedbo zakonodaje, ki se je tikala teh problemov, in pa z razlago stališča katoliške cerkve v istih pogledih. Naj samo čisto na kratko navedem, da se je po avtorju cerkev v mnogih primerih starejše dobe bavila z vprašanjem dopustnosti ali nedopustnosti kastracije, da pa je samo eno uzakonila oficialno za ves svet, namreč, da je asketskoreligijsko skopljenje klerikov in menihov strogo obsodila. Zabranjevala je skopljenje haremskih čuvarjev, vendar so se v grški cerkvi pred shizmo in po njej dogajale mnoge zlorabe. Skopljenje iz zdravstvenih in kazenskih razlogov je katoliška cerkev pod izvestnimi predpostavkami trpela, ni pa nikdar o tem izdala avtoritativne odločbe. Da bi utemeljili take dovolitve, so

cerkveni očetje in bogoslovci postavili načela, ki vsako skopljenje v druge svrhe kot neetično zavračajo. Vendar pa so nekateri cerkveni krogi, zlasti v Španiji in Italiji, po tedajšnjih nazorih o cerkveni glasbi trpeli petje kastratov v cerkvi in s tem kastriranje celó pospeševali. Ali tudi v tem pogledu so se mnogi teologi odločno zavzemali za načelo, da človeško dostojanstvo zahteva opustitev kastriranja cerkvenih pevcev. Kakor se iz teh kratkih posnetkov razvidi, Browe raz cerkveno stališče uvodom omenjene uradno izvedene kastracije spolnega nasilneža niti ne obsoja niti ne odobrava; očitno, ker jo šteje med operacijo iz evgeničnih razlogov. Če bi jo obsojal, bržčas njegova knjiga v Nemčiji ne bi bila izšla.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Condanari Michler-Slavomir: Zur frühvenezianischen Collegantia. Münchener Beiträge zur Papyrusforschung und antiken Rechtsgeschichte. 25. Heft. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung. München 1957. Str. 124.

Predhodnica sedanje tihe in komanditne družbe je srednjeveška komenda t. j. družba v katero je vložil komendator-kapitalist blago, ladjo in denar, portator-prevoznik pa je prevzel prevoz blaga in oba sta si delila dobiček. Kot vrsta komende je v literaturi navedena kolegancija (nazvana tudi societates maris) t. j. družba, v kateri je poleg komendatorja (socius stans) udeležen s kapitalom tudi prevoznik. Vprašanje o nastanku komende odnosno kolegancije je bilo že predmet resnih znanstvenih prizadevanj. Odgovori so bili različni: Willy Silberschmidt je smatral za izvor komende rimski depositum regulare, italijanski znanstvenik Guido Astuti pa je podal rešitev, da se je komenda razvila iz rimskega pomorskega posojila (pecunia traiectitia) v delu: Origini e svolgimento storico della commenda fino al secolo XIII, izišlem v Documenti e studi per la storia del commercio e del diritto commerciale italiano III (1955) str. 65 in sl. C.-Michler je v zgoraj označeni monografiji Astutijevega izvajanja preskusil na podlagi pravnih virov in prišel do drugih zaključkov.

Po Astutiju se je komenda razvila iz rimskega pomorskega posojila, vmesno razvojno stopnjo pa predstavlja bizantinska *χοροκοινωνία* (normira jo Nomos rhodion nautikos) t. j. pomorsko posojilo z udeležbo posojilodavca na dobičku in izgubi pomorskega prevoza. C. M. pa po podrobni analizi določil o atiškem pomorskem posojilu in o koleganciji ugotavlja, da sta imenovana pravna instituta povsem različna, ki sta pa lahko dosegala v različnih dobah isti gospodarski cilj. Sorodna sta si hreokoinonia in kolegancija in je razlika med njima predvsem ta, da v hreokoinonii interesenta delita dobiček in izgubo po istem ključu, v koleganciji pa si socii collegantes delijo dobiček po polovici, izgubo pa sorazmerno vložkom. Ker med časom redakcije zbirke Nomos rhodion nautikos (7 ali 8 stol.) in med nastankom kolegancije (verjetno že v 9. stol.) ni prevelikega časovnega razdobja, zaključuje C. M., da je v zgodnjem srednjem veku začela pomorsko posojilo na vzhodu spodrivati hreokoinonia, v Benetkah pa kolegancija, toda neodvisno ena od druge.

Pri proučevanju postanka kolegancije je C. M. posvetil posebno pozornost ohranjenim zapisom benečanskih kolegancijskih pogodb, ki datirajo iz 11. in 12. stoletja. Opazil je, da so benečanski notarji v pogodbah prevoznikovo dolžnost skrbnega prevoza in razpečavanja blaga izrazili z besedami: „laborare et procurare promitto“. Z istimi izrazi pa so se v zapisih zakupnih pogodb v gornje italijanskih obmorskih pokrajinah zavezovali zakupniki zemljiškemu gospodu, da mu bodo zemljo obdelovali in jo zavarovali, da salin in obrežnih vino-

gradov ne bo morje niti izpiralo, niti zasipalo s prodom. Uporaba enakih izrazov torej kaže na neko zvezo med kolegancijo in zakupno pogodbo.

Ni pa z zakupno pogodbo v nikakem odnosu že navedeno načelo o delitvi dobička in izgube v koleganciji, katerega izvor C. M. ne išče v rimskem ali bizantinskem, marveč v langobardskem pravu, po katerem so živeli na benečanskem ozemlju naseljeni Langobardi. Edictus Rothari (cap. 138, M. G. M. leg. tom IV [1868 ed. F. Bluhme] pag. 31) določa, da mora v primeru, če je drevo slučajno ubilo enega od dveh drvarjev, preostali drvar plačati rodbini ubitega polovico krvnine. Krvnina pa je tu odškodnina. Oba drvarja sta vložila v družbo enake deleže. Izpostavila sta v enaki meri svoje življenje v nevarnost in zato nosita enak riziko, vsak polovico krvnine. Take določbe pozna tudi salijsko, zapadnogotsko in staro norveško pravo; v vseh navedenih germanskih pravih se gornji predpis nanaša na krčenje gozdov. Na benečanskem ozemlju so krčili gozdove osebno svobodni Langobardi, ki so bili stanovsko prav blizu obrežnim naseljencem, kateri so svojim gospodarjem obdelovali zemljo, pridobivali sol in jo prevažali preko morja. C. M. sklepa, da so bile prve kolegancije vsaj v Benetkah sklenjene le z zemljiškim gospodom in med zakupnikom; zato se je zakupnik tudi v koleganciji zavezal k delu z „laborare et procurare“ kot v zakupni pogodbi. Določilo o delitvi rizika pa je bilo v kolegancijo privzeto iz langobardskega prava.

C. Michlerjevo delo je pisano z dobrim poznavanjem in skrbno uporabo pravnih virov ter strokovne literature in treba je priznati, da so njegovi zaključki prepričevalni. Pravilno pa poudarja, da se njegovi izsledki ne nanašajo na kolegancijo izven Benetk iz razloga, ker je svoja raziskavanja omejil na benečansko kolegancijo. Pri tem se nehote vsiljuje vprašanje, pod kakšnimi vplivi je stopila v življenje in se razvijala kolegancija v dalmatinskih obmorskih mestih. Že po svojem nazivu kaže kolegancija romansko oziroma določneje italijansko poreklo in statuti dalmatinskih mest predstavljajo kolegancijo kot splošno znan pravni institut, tako da nje postanka in bistva ne pojasnjujejo. Vsebujejo le posamezne določbe, tičočee se kolegancije n. pr. o delitvi dobička in zgube, o končnem obračunu, o deklaraciji rizika in o vlaganju pupilarno varnega denarja v kolegancijo. (Prim.: dr. G. Čremošnik: Naša trgovačka društva v srednjem veku. Glasnik zemaljskog muzeja v Bosni in Hercegovini XXXVI 1924 s. 69—84.) Toda pravna določila dalmatinskih statutov glede kolegancije se vsebinsko ne skladajo vselej z benečanskimi kolegancijskimi pogodbami. Tako pozna dubrovniški statut deklaracijo rizika, t. j. pred notarjem zapisano izjavo, na čigav riziko komanditistov ali komplementarjev gre v kolegancijo vloženi kapital v promet. Isti statut prisoja komanditistu $\frac{2}{3}$, komplementarju pa $\frac{1}{3}$ čistega dobička. Ni prezreti, da sta si v istem razmerju delila dobiček družabnika hreokoinonie, ker sta njihova vložka praviloma bila v razmerju $\frac{2}{3} : \frac{1}{3}$. Vpliva hreokoinonie na dubrovniško kolegancijo torej ne bo izključiti, dočim je pritrđiti C. Michlerju, da prevzem določb bizantinske hreokoinonie v benečansko kolegancijo ni dokazan. Zadrski, šibeniški in dubrovniški statut predpisujejo, da mora komplementar ob prestanku družbe položiti končni obračun in ista dolžnost je naložena prevozniku v treh zapisih benečanskih kolegancijskih pogodb in sicer iz. l. 1156, 1167 in 1190. Brez dvoma v ta namen zapoveduje šibeniški statut, da mora komplementar točno voditi trgovske knjige. Zadrski in šibeniški statut določata tudi pogoje, pod katerimi sme biti pupilarno varni denar v kolegancijo vložen, dočim sličnih določb benečanske kolegancijske pogodbe ne poznajo.

Iz gornjih samo splošnih ugotovitev pa izhaja, da se je kolegancija v dalmatinskih mestih razvijala tako, kot so to zahtevale potrebe trgovskega prometa; koliko pa so na posamezne različne določbe statutov o koleganciji vplivala partikularna prava italijanskih mest ob Adriji na eni in bizantinsko pravo na drugi strani, bi pa bilo mogoče ugotoviti le na podlagi podrobnih raziskavanj.

Dr. C. Kržišnik.

Dr. Schnell Karl: *Anlage und Umwelt bei 500 Rückfallsverbrechern. Kriminalistische Abhandlungen, herausgegeben von Dr. Franz Exner, Leipzig, 1935, Str. 119.*

Osrednje mesto v nauku o vzrokih zločinstvenosti ali v tzv. kriminalni etiologiji zavzema vprašanje o vplivu podedovanih nagnjenj na eni in okolja na drugi strani in o relativnem pomenu teh momentov v genezi zločina. Monografija Schnella je posvečena vprav temu važnemu problemu. Podlago za njegova raziskovanja v tej smeri tvorijo tzv. psihobiograme iz posebne kartoteke obsojencev na Bavarskem (bayerische Kriminalbiologische Sammelstelle). Ta zbirka je že l. 1934 obsegala skrbno zbrane podatke o 9200 zločincih, ki so prestajali kazen v treh bavarskih kazenskih zavodih. Iz tega obširnega gradiva je avtor obdelal podatke o 502 večkratnih moških povratnikih z najmanj petimi pokaznitvami. Omenimo ob tej priliki, da je v isti Exnerjevi zbirki „Kriminalistische Abhandlungen“ že prej izšlo več razprav o povratnikih (Schurich, Beyer, John). Schnellovo delo tvori v bistvu nadaljevanje te posebne serije kriminalno etioloških raziskavanj.

Na osnovi podrobne analize prihaja avtor do zaključka o prevladujočem pomenu podedovanih nagnjenj v etiologiji zločinstvenosti večkratnih povratnikov. Nasprotno stališče, ki pripisuje odločilno vlogo zunanjim, zlasti gospodarskim činiteljem, označuje avtor kot idejno dediščino zgodnjega socializma, ki je smatral zločinstvenost kot posledico gospodarskih in vobče socialnih razmer. Po izsledkih Schnella pa postane velika večina mnogokratnih povratnikov (okrog 80%) kronično kriminalna vsled podedovanih dispozicij. Zunanje okolnosti imajo pri tem manj važen, subsidiaren pomen. Značilna je nadalje pisčeva ugotovitev, da so gospodarske razmere pri povratnikih v 60% proučenih primerov bile relativno ugodne.

Če upoštevamo rezultate avtorjevih raziskovanj, potem je umljivo, da so tudi njegove socialne prognoze zelo pesimistične. Vzgojne poskuse v pogledu omenjenih zločincev karakterizira Schnell kot „psihoterapeutične in socialno-pedagoške finese na nesposobnem predmetu“. „Kriminogene Charakterstrukturen sind grundsätzlichen irreparabel“. (Str. 118). Kot učinkovita sredstva za pobijanje zločinstvenosti te vrste preostaneta potemtakem le očevalno sredstvo trajnega pridržanja in preprečitev razplojevanja povratnikov kot psihično manjvrednih subjektov.

Skrajno pesimistični zaključki nemškega kriminalista niso povsem v skladu z njegovimi lastnimi ugotovitvami. Tako n. pr. prišteva na str. 16 le 58% probandov v skupino nepoboljšljivih, dočim uvršča 38,7% med dvomljive in 12,5 med poboljšljive. Posebno neskladnost pa vidimo v kriminalno-politični klasifikaciji preiskanih zločincev-povratnikov. Od njih tvorijo kronični zločinci le 33,2%, priložnostni pa celih 60% (!), (str. 110). Ta zaključek naravnost preseneča, če upoštevamo, da gre vseskozi za kvalificirane povratnike. Za priložnostne zločince pa se običajno smatrajo le tisti, ki podležejo vplivu zunanjih činiteljev in ne kažejo nagnjenja k ponovitvi kaznivih dejanj. Na str. 60 priznava avtor, da se pri znatnem delu povratnikov prirojenim

nagnjenjem kot vzroku zločinov pridružuje tudi pomanjkljiva vzgoja, torej eksogeni činitelj. In končno na str. 74 avtor vobče zavrača ostro zoperstavljanje vpliva nagnjenja in okolja na kriminaliteto ter naglaša, da „das Problem der individuellen Entwicklung nicht in einem Gegensatz, sondern in einer Art Wechselwirkung von Persönlichkeit und Umwelt liegt.“ Če je temu tako, potem ni jasno, zakaj uvršča avtor pretežno večino povratnikov med „echte Anlageverbrecher“.

Vse omenjene neskladnosti in notranja nasprotstva pričajo o tem, da avtorjevi zaključki o relativnem pomenu pirojnih nagnjenj in okolja v etiologiji zločinstvenosti žal niso povsem zanesljivi in da celoten problem potrebuje še nadaljnje in sicer bolj poglobljene in bolj skrbne proučitve. **A. Maklecov.**

Kostić M. Lazo: Teoriska statistika. — Beograd 1957, Izdavačko i knjižarsko preduzeće Geca Kon a. d. — VIII in 346 str.

Po načinu, kako podaja tvarino, je ta Kostićev spis tipičen visokošolski učbenik v najboljšem smislu, s pregledno in stvarnolično dispozicijo, z lepim številom definicij, sklenjenimi kategorijami, enostavnimi razlagami in opisi, porazvrščenimi učnim namenom ustrezno po odmerjenih lekcijah. Brez vidne ambicije obogatiti stat. znanost z novimi teoretskimi dognanji se, kakor je za spis takega namena prav, omejuje na sicer znanstveno, pa precej lahko umljivo razlaganje zanesljivo dognanih in obče priznanih pravil stat. metodologije in praktičnega stat. udejstvovanja.

V pedagogičnem oziru bo ta knjiga ustrezala univerzitetnim namenom v naši državi kakor tudi širšim krogom, ki niso večji metod višje matematike, vsekakor bolj, kakor dela, ki so že prevedena na srbski jezik (Livi, Julin, Janson, Rümelin). V ostalem pa prinaša Kostićevo delo več oz. podaja vsebino jasneje in pregledneje, kakor po navadi spisi te vrste in podobnega namena, osobito kar se tiče kritike stat. gradiva in stat. disgresij. Zelo praktična je tudi priloga s svojimi formularji, slikami in grafikoni. V dobro je spisu še šteti, da jemlje mnogoštevilne primere, ki služijo ponazorjevanju tvarine, iz jugoslov. statistike, tako da se čitatelj seznanj kar mimogrede z najvažnejšimi stat. ugotovitvami domačih razmer, ki se smatra njih poznavanje danes kot del obče akademske izobrazbe.

Mislím, da bi kazalo v drugi izdaji delo dopolniti z izdatno razširitvijo in poglobitvijo poglavja o znanstveni analizi in praktičnem ukoriščanju stat. izsledkov, zato pa, kolikor le gre, skržiti uvodno poglavje, ki prinaša na prvih 80 straneh polno raznovrstnih zanimivosti o stat., ki se pa njih poznavanje od resnih čitateljev velik del lahko predpostavlja, oz. ki postanejo za čitatelja zanimivosti šele, ko je knjigo predelal. Nadalje bi dijakom in drugim čitateljem, ki ostanejo itak skoraj vsi le „konzumenti statistike“, koristilo dodati poglavje o materialni statistiki in sicer samo v obliki opozoril, kako presojeti vsebino, dosegljivo stopnjo eksaktnosti, sistematične hibe in dokazno moč onih stat. izsledkov, ki so predmet pogostejšega in širšega zanimanja, n. pr. trgovinske in plačilne bilance, izvoza in uvoza, obsega produkcije in strukture potrošnje, sestavljenosti nacionalnega obrtnega in agrarnega gospodarstva, življenske ravni, davčnih in socialnopolitičnih bremen, združništva in denarništva, narodnega dohodka, posevkov in žetvenih donosov i. pod. Ravno takih obče važnih pa statistično le do neke mere zanesljivo ugotovljivih podatkov prevesni del akademsko izobraženih ne zna pravilno in samostojno čitati, presojeti in interpretirati. Obseg knjige bi tudi zbog tega ne moral narasti, ker bi se lahko izpustile še razlage nekaterih samoumevnosti, nekatera po-

navljanja in razvlečenosti, ki izvirajo deloma iz avtorske gorečnosti in vneমে: čisto odveč pa te tudi niso, ker je treba pri nas zanimanja za statistiko šele vzbujati s propagando; brez zanimanja za stat., razumevanja ali vsaj privajenosti števencev na pravilno sodelovanje pa ne more biti zanesljive in zato uporabne statistike, vsaj ne javne: o tem imamo, kakor tudi Kostić na več primerih pokaže, baš v naši državi bogata, dasi ne slavna izkustva. A. Ogris.

Dr. Zuglia Srečo: Gradjansko procesno pravo Kraljevine Jugoslavije. II. sveska: Vanparnični postopci (izvršno, stečajno i vanparnično procesno pravo). Geca Kon. Beograd. 1938. Str. 913.

V drugi knjigi svojega obsežnega dela, obsegajoče celotno procesno pravo, prikazuje prof. Zuglia t. zv. „nepravdne postopke“. Če smo razumeli svoj čas, ko je izšla prva knjiga, pod tem izrazom nekaj več kakor samo zunanje, torej ne nekaj, kar je samo v nasprotju s pravnim postopkom, ampak kar je tudi med seboj v organski zvezi, potem moramo reči, da pisec sicer tega naziranja ni povsem opustil, da je pa uvidel, da med vsemi tremi postopki vendar ni tiste povezanosti, ki bi jih predstavljala kot enotno skupino nasproti pravnemu postopku. V sistematičnem prikazu je moral postaviti nepravdni postopek, po katerem je imenoval vso skupino, celo na zadnje mesto.

Tako je prišel izvršilni postopek kot „največji in najmasivnejši“ prvi na vrsto. Škoda, da pisatelj iz te ugotovitve tudi ni izvajal zaključkov. Izvršilni postopek je namreč prikazan sumarno, le kot obris. Podaja pač pravila postopka in osnovne pojme, izogiba pa se vsake podrobnosti in se tudi v razlago pravne narave posameznih norm in institutov ne spušča (n. pr. prisilnega upravitelja, ponovne dražbe itd.). Morda so zakrivali to oziri na založnika, ki je izdal ob istem času obsežno knjigo o izvršilnem pravu iz peresa drugega pisca. Sorazmerno drugim delom te knjige, bi moral biti izvršilni postopek, ne samo kot „najmasivnejši“ izmed nepravdnih postopkov, ampak kot gospodarsko najvažnejši, pa tudi kot najtežji, ker dopušča sodniku najmanj prostega udejstvovanja, obdelan najtemeljiteje in najobširneje. Škodo občutimo tembolj, ker bi obširnejša obdelava na podlagi, na kakršni je zasnovan obris, izpadla brez dvoma kar najuspešneje.

Temu nasproti je zasnovano stečajno pravo zelo na široko. Pod tem zaglavjem pisatelj ne obravnava samo stečajnega postopka, marveč tudi izvenstečajni poravnalni postopek in izpodbijalno pravo, prva dva skupaj vzporedno. Zdi se pa, da bi bilo bolje, da bi bila obravnavana stečajni in izvenstečajni poravnalni postopek vsak posebej. Res zavede sličnost obeh postopkov, da se obravnavata često skupno, drug poleg drugega, vendar ima to za posledico nepreglednost in končno obravnavanje ene in iste snovi na več mestih. Sorodnost t. zv. prvenstvenih terjatev s stečajnimi terjatvami prvega in drugega razreda je privedla do tega, da se obravnavajo te terjatve enkrat med ločitvenimi zahtevki, drugič poleg stečajnih terjatev prvega in drugega razreda, potem zopet na straneh 414 in 415. Dalje se podaja pregled najvažnejših pojmov stečajnih predpisov v § 91. Med temi je omenjen tudi upravitelj stečajne mase. O njegovem pravnem položaju razpravlja celo drugo poglavje drugega oddelka (§§ 102 do 105), o pravni naravi istega kakor tudi stečajne mase in stečajnih organov pa je govora šele v dodatku k 2. in 3. oddelku (§ 125). Ne hotel bi s tem sicer prigovarjati kaj vsebini, toda zdi se mi, da bi bila drugačna porazdelitev prikladnejša, vsaj pa da bi nudila boljši pregled.

K obilici v IV. knjigi izraženih pravnih misli in naziranj naj bo dovoljena samo ena vsebinska pripomba. Znan je spor o pravni naravi

upravitelja stečajne mase. Prof. Zuglia ga veže ozko s pojmom stečajne mase. To predstavlja kot predmet ali skupino istih, ki so imovina stečajnega dolžnika, kar je tudi pravilno. Sklicujoč se na § 102 cpp. pa proglašča stečajno maso kot „juristično osebo na področju procesnega prava“ kakor tudi vse druge imovinske mase, ki morejo biti pravdne stranke. Pojem „procesualne juristične osebe“ postavlja nasproti pojmu „juristične osebe materialnega prava“. Procesualno-pravne juristične osebe torej niso isto kakor materialnopravne. Če se hoče osvetliti s tem le dejstvo, da morejo nastopati te skupine kot samostojni subjekti pravnega razmerja, potem to ne bo zadosten razlog, da se prevzame pojem materialnega prava, ki ima trdno in strogo določeno vsebino ter pomen. Saj bi mogli potem storiti isto n. pr. za imovinski predmet zastavnega dolžnika, ki ni obenem osebni dolžnik in jamči torej le z enim predmetom svoje imovine, torej nekam podobno, kakor jamči stečajni dolžnik za čas stečaja samo s stečajno maso. Če se pa namerava obeležiti s tem pojmom več, potem izgine kot samostojni pojem in se zlije z materialnopravnim v enega, kakor to tudi delajo nekateri, n. pr. dunajski procesualist Petschek. Eksistenčno pravico bi imelo edinole to zadnje, saj masa ni omejena zgolj na postopek, marveč se srečavamo z njo prav pogosto tudi na materialnopravnem področju. Tako gredo materialnopravni zahtevki, ki se oblikujejo v stečajnem postopku (gl. §§ 21 sl. in celo vrsto drugih določb stz.), v stečajno maso in zoper njo. Stečajna masa je zato materialno- in procesualnopravno en in isti pravni lik, zato pa tudi iz § 102 cpp. ne moremo izvajati drugačnih posledic, kakor edino tistih, ki jih ta določba dopušča in t. j. zgolj sposobnost stečajne mase, biti pravdna stranka. Pa še to le tedaj, ako ima ta zakonita določba v mislih res vse imovinske mase, ne pa samo onih, ko ni tu nobenega skupnega pravnega subjekta zanje, kakor n. pr. pri ležeči zapuščini. Zlasti pri stečajni masi ni to nujna posledica, ker moremo sprejeti tudi naziranje, da je pravdna stranka upravitelj stečajne mase, kakor se izraža zakon (§ 7, 8, 36, 87/1), ki govori vedno le o njem, kadar gre za aktivnost, ki naj izhaja s te strani. Zato se zdi, da je bil stvorjen pojem procesualnopravne juristične osebe le zato, da se je dobila podlaga za opredelitev pravne narave upravitelja stečajne mase, ki je označen kot zakoniti zastopnik te mase. S tem je pisatelj nekoliko preoblikoval pojem stečajnega upravitelja, ki ga je Jäger označil kot zakonitega zastopnika stečajnega dolžnika kot nosilca posebne stečajne mase. Premostil je sicer očitke, da nastopa upravitelj enkrat za stečajnega dolžnika, drugič zoper njega, toda drugih pomislekov ni razpršil. Zakaj naj bo upravitelj odgovoren vsem udeležencem za škodo iz rednega poslovanja (§ 87/2), če je samo zastopnik mase? Prav tako ni prepričljiva primerjava z varuhom, kajti tega noben zakon ne omenja kot organa nepravdnega postopka, dočim upravitelja šteje med organe stečajnega postopka. In končno je organska in službena (publicistična) teorija modernemu pojmovanju stečajnega postopka in sploh procesnega prava mnogo bližja, kakor zastopniška, ki je zasidrana povsem v liberalističnem naziranju o procesu. Prav tako imam pomisleke zoper teorijo, da je skupnost vseh upnikov juristična oseba procesnega prava in da so upniški odbori in zbori organi te korporacije. V §§ 101 in 102 ni določeno, kdo je član te korporacije in kako se izraža njena volja, marveč samo to, kaj je upniški zbor in kako se doseže večina na njem. Po vsem tem pa morejo predstavljati stečajni upniki ali neko pravno skupnost, ali pa le neki skupek upnikov. In ker zakon prvega nikjer ne odreja, ker skupnost ne daje nobenih materialnih pravic in procesualnih upravičenj ali pooblaščenj, mora

veljati le zadnje. Na upniškem zboru naj se izve le za voljo večine upnikov, ki niso združeni v nobeno celoto ali skupnost. Zato pa so tudi upniški zbori organi sodne oblasti v stečajnem postopku.

Tretja knjiga obravnava nepravdni postopek v ožjem smislu, kakor ga pojmuje pisatelj. Prikazana ni samo tvarina našega nepravdnega postopnika, marveč tudi ustrezna snov, ki jo obsegajo zakoni o javnih beležnikih, zemljiških, intabulacijskih, hipotečnih in zastavnih knjigah, o tapijah, o trgovinskih, združnih, ladijskih in zrakoplovnih registrih, o registrih za zaščito industrijske svojine, o sodnih depozitih itd. Skratka, pisatelj je podal celokupno snov, ki se obravnava po načelih nepravdnega postopka.

Rekli smo gori, da je škoda, ker pisatelj tudi izvršilnega prava ni obdelal tako izčrpno in temeljito kakor stečajnega in nepravdnega. Glede teh zadnjih dveh je zbrana sistematično obilica gradiva, in obdelana po znanstvenih in praktičnih vidikih. Zato ne dvomimo, da bo dobila knjiga svoj vpliv tako na teorijo kakor tudi na prakso. In to knjiga tudi zasluži. Le eno željo bi izrazili. Vsebina kaže sicer, da se je pisatelj oziral tako na judikaturu kakor tudi na pomembno literaturo, vendar tega ne citira. Želeli bi, da bi podprl svoja izvajanja s kakim kasacijskim izrekom, prav tako, da bi označil avtorja, s katerim polemizira ali čigar naziranje si osvaja. Ne mislimo s tem člankov tiste vrste, ki so najštevilnejši po naših pravnih časopisih, ki zatrjujejo vedno zgolj eno in isto, ne ozirajoči se na prav nobeno literaturo, ampak resne razprave, predvsem na obstoječe komentarje in monografije. Tako pa avtor ne citira niti svojih lastnih prejšnjih del, iz katerih je nekaj naziranj tudi spremenil.

Pisatelj pripominja po pravici, da je njegovo delo prvo in edino te vrste v celi naši pravni literaturi. Temu bi dodali še to, da je tudi sploh, ne glede na vrsto, med najpomembnejšimi in najsolidnejšimi.

Dr. Rudolf Sajovic.

Dr. Godina Dionis: Trgovački zakon za Kraljevino Jugoslaviju s sa obrazloženjem ministarstva pravde, štamparija „Svetlost“. Beograd 1937; 8°, XXXII + 485 str.; cena broš. Din 60. (lat.).

Pahorukov Nikolaj D.: Trgovački zakon za Kraljevino Jugoslaviju sa obrazloženjem ministrstva pravde. Geca Kon d. d. Beograd 1938; 8°, VI + 669 str.; cena broš. Din 80. (cir.).

Trgovački zakon Kraljevine Jugoslavije. Predgovor napisao dr. Pavao Rastovčan. Tisak „Tipografije“ d. d. Zagreb. 1937. mala 8°, str. XLIV + 378; cena vez. 42 din.

Dorotka-Ehrenwald Wilhelm v.: Das Handelsgesetz für das Königreich Jugoslawien. Graphische Anstalt Pilišer et Komp., Novi Sad; 8°, VIII + 384; broš. cena ?

Trgovinski zakon za kraljevino Jugoslavijo (I. in II. del) od 2. oktobra 1937, Sl. N. št. 245—LXXIV—572 od 28. oktobra 1937 (Sl. list br. b. upr. drav. ban. 93 kos od 20. novembra 1937) stopi v moč šele po posebnem uvodnem zakonu, ki še ni predložen Nar. predstavništvu. Vendar so že izšle navedene štiri izdaje, prvi dve z obrazloženjem, s katerim je vlada pospremila svoj predlog v Nar. predstavništvo, tretja in četrta, nemški prevod, brez njega. Prireditvev obrazloženja za besedilo zakona ni bilo povsem lahko delo, ker se je predlog v Nar. skupščini, zlasti v njenem odboru, na nekaterih mestih spremenil, pa tudi za to, ker je bilo obrazloženje na mnogih mestih izdelano sistematski, tako da ni bilo vedno lahko reči, kaj naj se navede pri posameznem paragrafu zakonskega besedila. Oba prirejevalca sta to nalogo rešila, dasi ne povsem enako, vobče zadovoljivo. Le malo mest je, ki bi jim bilo

prerekati (na pr. Godina str. 16, 26, 35 pri § 40, str. 44, 48, 161, 234, 255, 350, 370, 371, 461; Pahorukov str. 18, 22, 31, 38, 43, 230, 303, 642. Nekaj teh pogreškov ne bi bilo, ko bi bil odbor Nar. skupščine v svojem poročilu za plenum dodal obrazložjenje. To je bilo mogoče, ker se je o razpravi v odboru pisal obrazložitveni zapisnik; žal se, kolikor vem, ni prenesel v navadno pisavo.

Popravke napak v zakonskem besedilu, ki so izšli v Sl. N. št. 283—LXXXI—643 sta upoštevala oba prirejevalca, vendar jima jih je nekaj, res da vsekoli prav „nedolžnih“, ušlo, na pr. Godina §§ 78, 106, 184, 188, 190, 197, 204, 217, 240, 245, 263, 284, 305, 329, 332, 406, 487, 488; Pahorukov §§ 106, 181, 190, 197, 204, 305, 488. Prepričal sem se, tako na slepo, ali ni v besedilu novih napak. Res jih je nekaj, na pr. Godina §§ 81, 202, 212, 292, 302 odst. 2 (ne odst. 3, „izdavati“, ne „izvaditi“), 332 (tri nedolžne, v odst. 7 pa manjkajo besede „dobitka ili čistog“), 352, 392 („pronošene“, ne „prenošene“), 402, 412 (v t. IV. ne „336“, nego „335“), 442, 482 odst. 4 (ne „§ 385“, nego „§ 384“); Pahorukov §§ 161, 311, 332, 401, 411 (vse „nedolžne“). Pregledal sem po eno desetino paragrafov; upam, da novih napak ni desetkrat toliko, ali da so vsaj enako nedolžne.

Besedilo zakona se je v teku razprav v Nar. predstavništvu in v ministrstvu pravde vsaj štirikrat pregledalo, ne pa besedilo obrazloženja. V njem so ostale napake, tako one, ki so ostale v rokopisu (malo), kakor one, ki jih je zagrešil tiskarski škrat (mnogo več). Teh napak — ene in druge vrste — je popravil Godina precej, Pahorukov manj. Tu naj navedem samo nekaj napak, ki motijo smisel. 1.) Skupne obema prirediteljema: § 149 ne „produženjem“, nego „produženje“; — na str. 127 (165) ne „režija“, ampak „revizija“ — na str. 129 (167) ne „postojanja“, ampak „postajanja“; — § 224, ne „isplačeno“, nego „uplačeno“; — § 233, ne „one pripadaju“, ampak „ona pripadaju“; — str. 187 (266) ne „granama“, ampak „organima“; — § 274 ne „novčanim“, ampak „nenovčanim“; — str. 226 (320) ne „da li mogu deoničari“, ampak „da li mogu neodeoničari“; — str. 228 (322) isto; — § 302, ne „retko“, ampak „neretko“; — 305 ne „izdavati“, ampak „izazvati“; — na str. 307 (436) ne „društvo (samo večina — —)“, ampak „društvo samo (večina — —)“; — § 369 ne „ograničiti prestanka“, ampak „ograničiti pre prestanka“; — str. 329 (466), ne „predvideti“ ampak „prevideti“; — str. 361 (510) ne „personalnog društva“, ampak „personalnog karaktera društva“; — § 423 in § 441 ne „novčana“, ampak „nenovčana“; — str. 404 (567) ne „fizički“, ampak „nefizički“; — str. 407 (572) za besedami „od 20 drugara moraju“ treba dodati: „a manja mogu imeti nadzorni odbor; ako ga nemaju“; — § 483 ne „udelu i imovini“, temveč „udelu u imovini“; — § 499 ne „§ 299“ („§ 229“), ampak „§ 499“; — str. 452 (630) ne „stranim položajem“, temveč „stvarnim položajem“, 2.) Samo Godina: § 509 ne „već svota, iznosa koji“, nego „već svota iznosa, koji“. 3.) Samo Pahorukov: § 111 ne „od kojeg u zadocnenju“, temveč „od kojeg je u zadocnenju“; — § 124 ne „na te parnice“, ampak „na tok parnice“; — § 161 ne „ekspedicije“, nego „evidencije“; — str. 166 ne „simulantsko“, ampak „simultansko“; — str. 168 ne „napora“, nego „apora“; — § 197 ne „uplaćivanje, koje u“, ampak „uplaćivanja, koje je u“; — § 297 ne „koliziji“, temveč „koluziji“; — § 331 ne „procenjivanja § 371“, nego „procenjivanja § 351“; — § 404 ne „delikatnoj“, ampak „deliktnoj“; — § 420 ne „gornja svrha“, temveč „gornju svrhu“; — § 463 ne „ista slična“, ampak „ista lična“; — § 474 ne „u prvom redu isti je“, ampak „u prvom redu, isti je“; — str. 605 ne „d. d. i tu će“, nego „d. d. J tu će“; — str. 631 ne „vrste pri tome“, ampak „vrste. Pri tome“. Omeniti je slednjic par važnejših pomot, ki jih v uradnem obrazlo-

ženju ni. Pahorukov: § 16 ne „bar“, ampak „sam“; — § 71 ne „u §-u 65“, temveč „u §u 68“; — § 104 ne „§§ 107, 128“, temveč „§§ 107, 117, 128“; — § 162 ne „dakle“, nego „dokle“; — § 165 ne „odnosno izmedju“, ampak „od odnosa izmedju“; — § 182 ne „izlaz bi u svakom“, temveč „izlaz bi u takvom“; — § 190 ne „ili su“, nego „ili sud“; — § 197 ne „620“, ampak „629“; — str. 227 ne „nameće“, temveč „nameće pitanje“; — str. 266 ne „najveći“, nego „najviši“; — § 269 ne „§ 278“, temveč „§ 268“; — § 332 ne „koji se ne objavljaju“, nego „koji se objavljaju“; — § 340 ne „na supstance“, ampak „iz supstance“; — str. 406 ne „da bi previše“, nego „pa bi previše“; — str. 467 ne „za društvo primera radi“, nego „za društvo; primera radi“; — str. 506 manjka vejica med „zadruge“ in „i ograničen riziko“; — str. 567 manjka vejica za „ne odredjaju“; — § 595 ne „zaključak prestanka“, ampak „zaključak pre prestanka“; — str. 599 za besedami „Život u izvesnim slučajevima“, manjkajo besede „bilo da su se izmenile prilike druga“. Saj bi bilo lažje in krajše reči, da je v obeh izdajah precej napak, toda s tem bi bilo malo pomagano. Obe izdaji zaslužita, da se razširita, ker bo obrazloženje pri proučevanju novega zakona lahko dokaj koristilo, dokler ne izidejo komentarji — ki brez uvodnega zakona potrebam prakse ne morejo povsem zadostiti —, napak pa zlasti v obrazloženju skoraj ne more vseh odkriti, komur ni pri rokah rokopis obrazloženja. Zlasti pa je bilo potrebno opozoriti na številne napake v izvirnem odtisku obrazloženja, ki je precej razširjen med pravniki. Omenim naj še, da pripombi Godine na str. 154 in 155 nista osnovani, sprememba, ki bi jima ustrezala, radi boljše koncentracije prakse nalašč ni izvršena.

Obe knjigi imata stvarni kazali. Godinino je popolnejše, izčrпно pa nikakor ni.

Tretja knjiga vsebuje razen sicer kratkega, pa jedernatega in jako dobrega predgovora samo besedilo zakona in stvarno kazalo, ki ni baš popolno. Knjiga je, mislim, izšla prej kot službeni popravki zakonskega besedila, vendar je večina napak že popravljena; žal pa ne nekaj nerodnih (v §§ 245, 335 (nadpis), nadpis za tretji odsek IV. poglavja II. dela, § 479).

Četrta knjiga je sama po sebi dokaz, da se čuti potreba po nemškem besedilu. Saj so se nekateri priznani nemški strokovnjaki pobavili na podstavi nenatisnjenega prevoda, ki ga je preskrbel član komisije za sestavo načrta novega trg. zakona dr. Štefinović, že z načrtom, kakršen je bil po drugem čitanju v komisiji. Prevod samega zakona bi tako delo le olajšal in delo bi bilo prav koristno tudi za nas. Toda prevod bi moral biti za znanstveno delo precej drugačen kot je ta. Primerjal sem na slepo 104 paragrafe z izvornikom. Od njih je 24 prevedenih povsem pravilno in dobro, 37 je prevedenih dovolj dobro ali vsaj tako, da je zadet smisel, dasi je prevod nespreten, v kakih 25—30 so manjše netočnosti ali le posamezne napake, v ostalih je zgrešen smisel ali so napake hude (n. pr. §§ 16, 21, 51, 101, 212, 231, 296, 316, 386, 421). Prav nerodno je razen tega, da prevajalcu ni dovolj znana nemška (trgovinsko-) pravna terminologija, dasi je nemščine brez dvoma prav dobro vešč, in da v terminologiji ni dosleden. Pogosto rabi tujke brez potrebe; „zadocnenje“ mu je Verspätung, dasi gre za zamudo v pravnem smislu; — „odgovornost“ je Verantwortung mesto Haftung; „sporedna povremena nenovčana davanja“ so nebensächliche nicht in Geld bestehende Giebigkeiten (pa tudi drugače, samo ne prav); „opravdanost“ (§ 296) naj bo Begründung; „objašnjenje“ je Aufklärung ali Information, med „nadzorna ustanova“ in „nadzorni organ“ se ne razlikuje; „nije znao ni znati morao“ je „nichts wussten noch wissen mussten“, „nichts wusste oder nicht wissen musste“, „nicht

wusste und nichts wissen musste“; „nicht wussten und nicht wissen mussten“; „velika nemarnost“ je včasih „grosse Nachlässigkeit“, včasih „grosse Fahrlässigkeit“; — podružnica je „Zweigstelle“, enkrat pa „Zweiganstalt“; „drugar“ je včasih „Gesellschafter“ včasih „Teilhaber“; „naknadne doplate“ so nachträgliche Zuzahlungen namesto Nachschüsse; „objava“ (vpisa v trg. register) je včasih Kundmachung, včasih Verlautbarung, samo ne Bekanntmachung; „posvedočiti“ je bezeugen mesto beurkunden; „naknadne nabavke“ so nachträgliche Anschaffungen, enkrat pa nachträgliche Leistungen; „naslednik“ je Erbe (prav), pa tudi Rechtsnachfolger; „prestanek“ (družbe, članstva) je Aufhören, Auflösung; — „vpis“ je Eintragung, pogosto pa Protokollierung, „nevršeni poslovi“ (v likvidaciji) so enkrat noch nicht abgeschlossene Geschäfte (!) enkrat pa nicht abgewickelte Geschäfte; — „stvarni uložak“ je enkrat celo Sachleistung; — „družba z omejeno zavezo“ je dosledno Handelsgesellschaft mit beschränkter Haftung. To vse v eni petini prevoda, ki sem ga pregledal. Morda bo prevod za informacijo zadostoval, toda kaj si bo o našem zakonu in njegovi terminologiji mislil Nemeč — pravnik, ki ne bo vedel, da prevod ni ne točen ne dosleden!

M. Škerlj.

Strena Dolenciana — Krekiana — Kuseiana — Skerliana. Volumen prius. Spomenica Dolencu, Kreku, Kušeu in Škerlju. Prva knjiga. Ljubljana. Založil dr. J. Štefinović. 1938. Str. 656.

Spomenica obsega trinajst prispevkov, posvečenih Metodu Dolencu, Gregorju Kreku, Radu Kušeu in Milanu Škerlju od prijateljev, tovarišev in učencev, ob šestdesetletnici njihovega življenja. Prispevali so: 1. dr. Fritz Sander: Das Verhältnis von Staat und Recht. 2. dr. Heinz O. Ziegler: Herrschaft und Legitimität. 3. dr. Zlatko Herkov: Kazneno-pravna odgovornost u krivicama prema Zakonu o neposrednim porezima. 4. dr. Josip Bösendorfer: I. Plemenski in donacionalni posjedi. II. Seljački ili kmetski posjed Podanstvo ili kmetstvo. III. Daće i prestacije u sredovječnoj Slavoniji. 5. dr. Julije Mogan: Kako je danas s ratifikacijom Haških pravila. 6. dr. Mladen Pliverić: Odgovornost za pomoćnike ispunjavanja obveze. 7. Vojko Koprivnik: Tri rasprave k zakonu o šumama. 8. dr. Ernst Mandicevschi: Das eheliche Güterrecht im Königreich Rumänien. 9. dr. Cornel Chiselija: Bevorstehende Reform des Zivilprozessrechtes in Rumänien. 10. dr. Čeda Marković: Predosnova gradjanskog zakonika za Kraljevinu Jugoslaviju. 11. dr. Hans Sperl: Das jugoslawische Zivilproces- und Exekutionsrecht. 12. dr. Bertold Eisner: Das Eherecht im jugoslawischen Vorentwurf und im tschechoslowakischen Entwurf eines bürgerlichen Gesetzbuches. 13. dr. Srećko Zuglia: Medjusobni uticaj tužbe zbog ništavosti i tužbe radi obnovljenja.

Izdanja rimskega instituta za zakonodajne študije. Izšle so naslednje nove knjige:

1. *Annuario di diritto comparato e di Studi legislativi*. Vol. XIII, zv. 4. obsega članka M. Domke: Die amerikanische Goldklauselgesetzgebung in J. Goldschmidt: Bemerkungen zum italienischen Zivilprozessentwurf. Razen tega še eno recenzijo in francosko civilno judikaturu za leta 1933 do 1936 (nadaljevanje iz prejšnjega zvezka).

2. *Bibliografia giuridica internazionale*. Vol. IV., zv. 2. in 3. prinašata bibliografske preglede za leto 1935 za naslednje države: Bolgarija, Letonska, Finska, Turška, Egipt, Litva, Norveška in Nemčija. Poslednji zavzema tri četrtine obeh zvezkov.

3. *Giurisprudenza comparata di diritto commerciale — marittimo — aeronautico — industriale e d'autore*, Vol. II. Pregledi obsegajo v pri-

merjalni obdelavi pravosodstva Francije za leta 1934 do 1936, Italije za leta 1932 do 1936 in deloma tudi še od l. 1950, Nemčije za leta 1932 do 1936.

4. Giurisprudenza comparata di diritto corporativo sindacale e del lavoro. Vol. I. zv. 2. in 3. Vsebina obeh zvezkov je zadevna francoska judikatura za leta 1933 do 1936 in italijanska za leta 1932 do 1936.

Dr. Kušej Rado: *Die Form der Einweisung in Amt und Pfründe in den katholischen Diözesen Jugoslawiens:* Posebni odtis iz Kirchenrechtliche Abhandlungen, Heft 117/118, Festschrift, Ulrich Stutz zum siebzigsten Geburtstag dargebracht von Schülern, Freunden und Verehrern, Stuttgart. 1938. Str. 430—449.

Dr. Matijević Ivo — dr. Čulinović Ferdo: *Komentar zakona o izvršenju i obezbedjenju.* Tretja knjiga, Prvi zvezek §§ 1 do 2. Beograd, Štamparija Svetlost, 1938. Str. 617—696.

Dr. Steska Henrik: *Ustroj nove nemške države.* Ponatis iz Trgovskega lista. Ljubljana. 1938. Str. 11.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv LIII, 5: Martis G.: Izjednačenje sudske prakse putem vrhovnog suda u uporednom pravu. Dolenc M.: Nekoliko primedaba k tekstaciji Zakonika o sud. kriv. postupku. Vladislavljević M.: Pokušaj klasifikacija država. Blagojević B.: Savremene tendencije razvoja privatnoga prava. Milić Dj.: Pravni značaj procene u bilansu akcionarskih društava. Mirković Lj.: Noviji pravci u pravu zaštite žigova u Francuskoj. Marković T.: Kolebanje u svetskoj privredi. Prokopijević M.: Nadležnost vlasti opšte uprave po državljskim predmetima. — **Branik 5:** Petković D.: Nedopuštena dela protiv blagonaravljia ili dobrih običaja kao izvor štete. Blagojević V.: Osnovna načela na Predpredlog Francuskog zakonika o sudskom građanskom postupku. Lazarević A.: Pravo na tužbu i parnična legitimacija u materijalnom i formalnom smislu. Radović N.: Da li prinadležnosti državnih službenika mogu biti predmet cesije. Radović J.: Suparničarstvo. — **Mjesečnik 4:** Žilić F.: Nadležnost sudova u drugom stepenu u izvršnom postupku. Horvat M.: Savremeni nazori o postanku i značaju dvodiobe rimskoga privatnoga procesa. Miličić A.: Hoffmanova ili Karpzova metoda i Par conditio. § 13/5 stz. Šik A.: O nelojalnoj utakmici, davanjem ispod cijene, u bescjenje. Magjer D.: Da li namještenici javnih burza rada, koji su bili u službi preko 10 godina, imaju pravo na otporninu u slučajevima kada se razrješuju od dužnosti radi bolesti. Leitner M.: Za raspust jevrejske ženitbe nadležan je sud poslednjeg zajedničkoga prebivališta ženitbenih drugova, makar su oni sklopili i građansku ženitbu. — **Mjesečnik 5:** Gropuzzo A.: O pravu na amnestiju za privatne delikte po čl. 50 ustava od god. 1931. Klarić F.: Umorstvo i ubojstvo. Horvat M.: Savremeni nazori o postanku i značaju dvodiobe rimskoga procesa. Veček E.: O tumačenju § 5 t. 6 i § 7 ovrš. novele iz god. 1876 u vezi s § 113 ip. Milović A.: Uslovna osuda i mjera bjezbednosti iz § 55 kz. — **Policija 5:** Janković D.: Opravdanje društva za zaštitu oslobođenih osudjenika i maloletnika. Kulaš J.: Rasmatranja o uslovnoj osudi. Stanić D.: Ko je opasniji kao zločinac: čovek ili žena? Mišić D.: Da li je dužnost i pravo sudova da cene ustavnost zakona prema jugoslovenskom ustavu. Tauber L.: Prenos preduzeća, poverioci i naš novi T. Z. Gavrilović R.: Povodom petgodišnjice osnivanja katedre za identifikovanje kradja sa obijanjem. — **Pravosudje 5:** Hodüm G.: O pravosudju u Belgiji. Perić Z.: O značaju Uporednoga prava. Djordjević N.: Zakon o izvršenju i obez-

bedjenju i zabrane na prinaldežnosti državnih službenika po njihovom pristanku. Matijević I.: O zabranama na prinaldežnosti državnih službenika po njihovom pristanku i novi Zakon o izvršenju i obezbedjenju. Branković S.: Neuračunljivost kao uzrok nesposobnosti za testiranje sa gledišta tereta dokazivanjem.

Razne vesti.

Kronika društva „Pravnika“. Za društvene člane so bili sprejeti naslednji gg.: dr. Zalo kar Vinko, obč. tajnik na Jesenicah, dr. Humar Vinko, odv. pripravnik v Mariboru, Verstovšek Ciril in Bajd Franc, političnoupravna pripravnik v Beogradu, dr. Bratina Karel, sreski načelnik v Murski Soboti, dr. Kržišnik Anton, upravni sodnik v Celju.

Osebnosti vesti. Za namestnike državnega tožilca so postavljeni: dr. Fellacher Julij v Celju, Sever Fran v Ljubljani, dr. Juhart Albin v Mariboru. — Odvetniško pisarno je odprl dr. Krule Franjo v Mariboru. — Umril je javni beležnik Detiček Juro.

Okrožno sodišče v Murski Soboti. Na podlagi zakona z dne 14. aprila 1938. je bilo osnovano v območju apelacijskega sodišča v Ljubljani novo okrožno sodišče s sedežem v Murski Soboti in slovesno otvorjeno dne 1. junija t. l. Novo okrožno sodišče obsega okrajna sodišča v Murski Soboti, Dolnji Lendavi, Ljutomeru in Gornji Radgoni, ki so pripadala doslej okrožnemu sodišču v Mariboru.

Z osnovanjem novega okrožnega sodišča sta bili izpolnjeni želja in potreba po novem sodnem središču, ki bo v pravosodstvu sledilo gotovo stopnjam svoje matice, — mariborskega okrožnega sodišča in s tem tekmovalo za dobro, hitro in pravično pravosodstvo. Za predsednika novemu okrožnemu sodišču je bil imenovan dr. Fran Žiher, doslej predsednik okrožnega sodišča v Mariboru, za državnega tožilca dr. Albin Juhart, namestnik državnega tožilca v Mariboru.

Divji lov in finančni zakon za leto 1938/39. Finančni zakon za leto 1938/39 odreja v določbi § 85 št. 5 nekatere spremembe lovskega zakona. Med temi je za kazensko pravosodje važna določba, ki odreja, da je divji lov kaznovati po določbi § 314 kz., torej kot tatvino. Ta določba se glasi tako: § 91 l. z. se dodaje 4. odstavek, ki se naj glasi: „Divji lov v zverinjakah, v lastnih in občinskih loviščih, kaznujejo redna sodišča kot tatvino po § 314 kazenskega zakona.“ Doslej je bilo tako v teoriji kakor v praksi sporno, ali se naj divji lov kriminalno kaznuje in po kateri kazenski določbi se naj kaznuje. Z gori navedeno določbo finančnega zakona (§ 85 št. 5) so ti dvomi odstranjeni. Zato je ta določba koristna in jo je s tega vidika pozdraviti. Ne moremo se pa strinjati z načinom, kako je bilo to vprašanje rešeno. Način je teoretsko in praktično zgrešen. Divji lov ni tatvina, ker divjačina, dokler živi na svobodi, ni niti v tuji lasti niti v tuji posesti. Zato je ni mogoče „odvzeti“ (§ 314 kz.). Prisvojitve z „odvzmem“ pa je glavni kriterij pojma tatvine. Divjačina, dokler živi v svobodi, ni v tuji lasti. Lovski upravičenec ima le privilegirano pravico, da si divjačino prisvoji z okupacijo. Divji lovec posega torej z neupravičenim lovom zgolj v tujo prisvojitveno (okupacijsko) pravico, ne pa v tujo lastnino. Tatvina pa je tipičen lastninski delikt. Zato določbo § 314 kz. ni mogoče uporabiti za divji lov.